

Īsi par patentmaksas piemērošanu

No 2010.gada 1.janvāra fiziska persona, kas veic saimniecisko darbību noteiktās profesijās vai darbībās, var izvēlēties maksāt patentmaksu.

Kas ir patentmaksā?

Patentmaksā ir fiksēts nodoklis, kas aptver iedzīvotāju ienākuma nodokli (IIN) un valsts sociālo apdrošināšanas (SOC) iemaksu, par fiziskās personas saimniecisko darbību noteiktā profesijā.

Patentmaksā nav obligāts maksājums, bet to var izvēlēties maksāt, nemaksājot standarta SOC iemaksas un IIN.

Kas var maksāt patentmaksā?

Fiziska persona, kas veic saimniecisko darbību sekojošās profesiju jomās:

- ādas un tekstilizstrādājumu amatniecība;
- apģērbu un apavu izgatavošana un labošana, pulksteņu un slēdzeņu labošana, kā arī citi sadzīves pakalpojumi;
- amatniecības izstrādājumu no koka, salmiem, māla, stikla vai akmens izgatavošana;
- floristika;
- fotografēšanas pakalpojumi;
- skaistumkopšanas pakalpojumi;
- privātie mājsaimniecības pakalpojumi;
- mājas aprūpes pakalpojumi;
- meža un pļavu velšu vākšana tirdzniecībai (sēņošana, ogošana vai savvaļas ārstniecības augu un ziedu vākšana).

Cik liela ir patentmaksā?

Patentmaksas ikmēneša maksājums detalizēti katrai profesiju grupai ir noteikts 1.pielikumā (skat zemāk), **bet kopumā runājot tās apmērs ir no 30 līdz 70 latiem par vienu kalendāro mēnesi**. Patentmaksā ir konstants lielums, kas ir neatkarīgs no kalendārā mēneša saimnieciskās darbības ienākumiem.

Ja patentmaksas maksātājs veic saimniecisko darbību vairākās profesijās, patentmaksas apmērs vienam kalendārajam mēnesim nosakāms atbilstoši profesijai ar augstāko patentmaksā.

Turklāt, ja patentmaksas maksātājs veic saimniecisko darbību gan Rīgas pašvaldības teritorijā, gan citu pašvaldību teritorijās, patentmaksas apmēru vienam kalendārajam mēnesim nosaka atbilstoši teritorijai ar augstāko patentmaksā.

Cik bieži jāmaksā patentmaksā?

Patentmaksā var maksāt par 1, 3, 6 mēnešiem vai vienu gadu avansā. Persona var pati izvēlēties sev vēlamā laika periodu, par kuru maksāt patentmaksā. Patentmaksas maksājuma termiņš nav mazāks par 1 kalendāra mēnesi.

Kā var pieteikties uz patentmaksas maksājumiem?

Fiziskais personai reģistrēties kā patentmaksas maksātājam ir ļoti vienkārši.

Fiziska persona, kas vēlas maksāt patentmaksā:

- 1) iesniedz Valsts ieņēmumu dienestā attiecīgu iesniegumu, tajā norādot profesiju grupu, kurā tiks veikta saimnieciskā darbība, vēlamā laiku, par kādu tā vēlas veikt patentmaksas maksājumus, datus par sevi. Iesniegumu fiziskā persona iesniedz ne vēlāk kā 10 darbdienas pirms vēlamā patentmaksas piemērošanas datuma;

- 2) divu darbdienu laikā pēc minētā iesnieguma iesniegšanas Valsts ieņēmumu dienestā samaksā patentmaksu par visu iesniegumā norādīto termiņu. Patentmaksu ieskaita Valsts ieņēmumu dienesta tīmekļa vietnē norādītajā valsts budžeta ieņēmumu kontā.

Savukārt, Valsties ieņēmumu dienests:

- 1) piecu darbdienu laikā izvērtē iesniegumu un pieņem lēmumu - reģistrēt fizisko personu par patentmaksas maksātāju uz fiziskās personas iesniegumā norādīto termiņu vai atsaka reģistrāciju, pamatojot atteikumu;
- 2) un paziņo lēmumu fiziskajai personai vienas darbdienu laikā. Atteikuma gadījumā Valsts ieņēmumu dienests atmaksā fiziskajai personai patentmaksas summu pilnā apmērā, pārskaitot to uz iesniegumā norādīto kontu, divu darbdienu laikā.

Valsts ieņēmumu dienesta lēmums par fiziskās personas kā patentmaksas maksātāja reģistrācijas apstiprināšanu ir dokuments, uz kā pamata patentmaksas maksātājs ir tiesīgs veikt saimniecisko darbību, par kuru maksā patentmaksu. Nekādi citi dokumenti (piemēram, atļaujas, licences utt.) nav nepieciešami un netiek izsniegti.

Kas notiek pēc termiņa beigām?

Vai pieteikums ir katru gadu jāpagarina?

Persona jau reģistrācijas iesniegumā norāda termiņu, uz kādu laika periodu tā reģistrējas kā patentmaksas maksātājs. Atsevišķs iesniegums par patentmaksas režīma piemērošanas izbeigšanu nav jāiesniedz.

Ja fiziskā persona vēlas turpināt saimniecisko darbību, veicot patentmaksu maksājumus, tad tā iesniedz jaunu iesniegumu Valsts ieņēmumu dienestā ar norādi par vēlamo laika periodu.

Kur nonāk patentmaksa ?

Saskaņā ar likumā „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” noteikto, patentmaksa tiks ieskaitīta valsts budžetā šādā apmērā:

- 67 % – valsts sociālās apdrošināšanas speciālajā budžetā;
- 33 % – maksātāja dzīvesvietas pašvaldības budžetā.

Līdz ar to **patentmaksas maksātāji ir nodrošināti ar atbilstošām sociālajām garantijām.**

Vai ir kādi ierobežojumi?

Kā minēts iepriekš, **patentmaksas maksātājs var būt tikai fiziska persona, kas veic saimniecisko darbību noteiktās profesijās vai vāc tirdzniecībai paredzētas dabas veltes – ogas, sēnes, savvaļas ārstniecības augus un ziedus – mežos un pļavās.**

Savukārt fiziska persona, kuras darbība atbilst 1.pielikumā noteiktajam profesiju un saimniecisko darbību uzskaitījumam, nevar izvēlēties maksāt patentmaksu, ja:

- tās ieņēmumi pārsniedz 10 000 latu gadā (t.i., PVN reģistrācijas sliekšni). Patentmaksas maksātāja saimnieciskās darbības ieņēmumi pirmstaksācijas gadā vai prognozētie ieņēmumi taksācijas gadā nevar pārsniegt PVN sliekšni. Ja ieņēmumi pārsniedz 10 000 latu gadā, maksātājam ir pienākums reģistrēties Valsts ieņēmumu dienestā ar pievienotās vērtības nodokli apliekamo personu reģistrā;
- tā ir reģistrējusies ar pievienotās vērtības nodokli apliekamo personu reģistrā;
- tā savā saimnieciskajā darbībā, par kuru viņš maksā patentmaksu, nodarbina citas personas.

Tāpat patentmaksas maksātājs vienlaikus (ne vairāk kā trīs kalendāros mēnešus taksācijas gadā) nevar veikt citu saimniecisko darbību, kā tikai darboties 1.pielikumā noteiktajās profesijās un vākt tirdzniecībai paredzētas dabas veltes.

Kādi ir pienākumi patentmaksas maksātājam?

Patentmaksas maksātāji veic tikai ieņēmumu uzskaiti (t.i., saimnieciskās darbības ieņēmumu uzskaitē kārtojama ieņēmumu un izdevumu uzskaites reģistrā (norādot ieraksta kārtas numuru, attaisnojuma dokumenta numuru un datumu, darījuma aprakstu, darījuma summu un citu nepieciešamo informāciju) ar nosacījumu, ka aizpilda tikai tās ailes, kas attiecas uz saimnieciskās darbības ieņēmumu reģistrēšanu).

Patentmaksas maksātāji, saņemot samaksu par darījumiem skaidrā naudā, nodokļu un citu maksājumu reģistrēšanai, var nelietot kases aparātus, kases sistēmas, specializētās ierīces vai iekārtas. Patentmaksas maksātājam ir pienākums izsniegt reģistrēto kvīti pēc darījuma partnera pieprasījuma.

Kāds normatīvais akts nosaka patentmaksas piemērošanas kārtību?

Detalizēti kārtību, kādā reģistrē patentmaksas maksātāju un maksā patentmaksu, veic patentmaksas maksājumus, patentmaksu sadalījumu pa profesijām un darbībām, kā arī saimnieciskās darbības ierobežojumus patentmaksas maksātājiem nosaka 2009.gada 22.decembra Ministru kabineta noteikumi Nr.1646 „Kārtība, kādā piemērojama patentmaksā fiziskās personas saimnieciskajai darbībai noteiktā profesijā un tās apmēri”.

Ministru kabineta

2009.gada 22.decembra noteikumiem Nr.1646 1.pielikums

Profesiju un saimnieciskās darbības veidi, uz kuriem ir attiecināma patentmaksā, un patentmaksas apmēri

Nr.p.k.	Profesija vai saimnieciskā darbība	Patentmaksā vienam kalendāra mēnesim (latos)	
		Rīgas pašvaldības teritorijā	pārējās pašvaldību teritorijās
1. Ādas un tekstilizstrādājumu amatniecība			
1.1.	Paklāju audējs	30	30
1.2.	Amatieršuvējs, pērlīšu izstrādājumu izgatavotājs	30	30
1.3.	Ādas meistars	40	30
1.4.	Šķiedras mākslas izstrādājumu izgatavotājs	40	40
1.5.	Zīda piegriezējs, zīdspiedējs, zīda krāsotājs	40	40
1.6.	Audumspiedējs, reljefspiedējs	30	30
1.7.	Audējs, mezglotājs, pinējs	30	30
1.8.	Tamborētājs, adītājs, mežģīņu darinātājs	40	30
1.9.	Knipelētājs	60	40
2. Apģērbu un apavu izgatavošana un labošana, pulksteņu labošana, slēdzeņu labošana un citi sadzīves pakalpojumi			
2.1.	Kalējs	30	30
2.2.	Slēdzeņu atslēdznieks	30	30
2.3.	Pulksteņmeistars	30	30
2.4.	Rotkalis (gredzeni, saktas, aproces, to gravējumi)	50	30

2.5.	Tautas tērpu, pastalu darinātājs	50	30
2.6.	Apģērbu meistars	60	40
2.7.	Šuvējs, drēbnieks	50	30
2.8.	Cepurnieks	40	30
2.9.	Modists	40	30
2.10.	Kostīmu meistars	40	30
2.11.	Rotaļlietu izgatavotājs	50	30
2.12.	Šuvējs labotājs	40	30
2.13.	Piegriezējs	40	30
2.14.	Kurpnieks	40	30
2.15.	Apavu labotājs, apavu tīrītājs	40	30
3. Amatniecības izstrādājumi no koka, salmiem, māla, stikla vai akmens			
3.1.	Dekorētājakmeņkalis	30	30
3.2.	Kapu/akmens plākšņu izgatavotājs	60	30
3.3.	Stiklinieks	30	30
3.4.	Podnieks, trauku podnieks	30	30
3.5.	Keramiķis	30	30
3.6.	Stikla pūtējs, stikla lējējs	30	30
3.7.	Stikla apdarinātājs, stikla apsudrabetājs	30	30
3.8.	Angleznotājs	30	30
3.9.	Kokgriezējs	30	30
3.10.	Klūgu (salmu) pinējs	30	30
3.11.	Akmeņkalis amatnieks	30	30
3.12.	Koka māksliniecisko izstrādājumu izgatavotājs	30	30
3.13.	Slotu sējējs	30	30
4. Floristika			
4.1	Florists, floristikas speciālists	30	30
5. Fotografēšanas pakalpojumi			
5.1.	Fotogrāfs, mākslas fotogrāfs	30	30
6. Skaistumkopšanas pakalpojumi			
6.1.	Bārdzīnis	30	30
6.2.	Frizieris, frizūru modelētājs	60	40
6.3.	Grimētājs	50	30
6.4.	Nagu kopšanas speciālists, manikīrs, pedikīrs	60	30
6.5.	Parūku meistars	50	30
6.6.	Pirtnieks	40	30
6.7.	Stilists, vizāžists	60	30
6.8.	Tetovētājs	60	30
6.9.	Dekoratīvās caurduršanas meistars	50	30
7. Privātie mājsaimniecības pakalpojumi			
7.1.	Skursteņslauķis	40	30
7.2.	Mājkopotājs	50	50
7.3.	Mājstrādnieks	50	50

7.4.	Logu mazgātājs	40	30
8. Mājas aprūpes pakalpojumi			
8.1.	Masieris	70	50
8.2.	Bērnu masieris	50	30
8.3.	Auklis	50	30
8.4.	Guvernants	60	40
8.5.	Aprūpētājs, slimnieku kopējs, slimu bērnu auklis	30	30
8.6.	Skolēnu pavadonis	30	30
8.7.	Bērnu aprūpētājs (diennakts)	40	30
9. Sēņošana, ogošana, savvaļas ārstniecības augu un ziedu vākšana mežos un pļavās			
9.1.	Fiziska persona, kas vāc tirdzniecībai paredzētas dabas veltes – sēnes, ogas, savvaļas ārstniecības augus un ziedus – mežos un pļavās	30	30